

Oppsummering av informasjonsmøte for arbeidsgruppene

Kunnskapsgrunnlag og regelverkendringer

18. mars 2020, kl. 1730 – 1930. Sysselmannens lokaler

Agenda:

1. Kit Kovacs - Norsk Polarinstitutt: Gjennomgang av noe av kunnskapsgrunnlaget for forvaltnings- og verneplanarbeidet. Virkninger av menneskelig aktivitet og ferdsel på dyreliv. Miljøverdier i Van Mijenområdet.
2. Line-Kristin Larsen og Kjell Tore Hansen – Miljødirektoratet: Informasjon om oppdraget med regelverksarbeid for Svalbard

Fremmøtte:

Linn-Kristin Larsen, Kjell Tore Hansen (Miljødirektoratet)

Morten Wedege, Gunhild Lutnæs, Linda Karlstad, Ina Borgen Snaprud, Martine Løvold, Aud Andersen, Anne Silje Berg (SMS)

Kitt Kovacs, Therese Sigurdson (NP)

Deltakere fra arbeidsgruppene: Tore Magne Hoem, Trine Krystad, Fred Skancke Hansen, John Einar Lockert, Sveinung Lystrup Thesen, Terje Aunevik, Ingvild Sæbu Vatn, Anne Jahre, Annlaug Kjelstad, Hege Walør Fagertun, Silje Hagen, Geir Hekne, Arild Olsen, Morten Dyrstad, Helén Johanne Andersen, Inger Jennings

1. Gjennomgang av kunnskapsgrunnlaget

Møtet startet med en gjennomgang av noe av kunnskapsgrunnlaget for forvaltnings- og verneplanarbeidet, ved Kit Kovacs i Norsk Polarinstitutt (NP). Kovacs viste til forskning som allerede er gjort, og forskning som pågår og som kan være relevant i denne sammenhengen. Særlig fokus i presentasjonen hadde ringsel og isbjørn, hvalross, hvithval, reinsdyr, fjellrev og fugl. Presentasjonen pekte på forskning som viser tydelige svar, men også forskning som viser at det er mange faktorer som spiller inn blant annet med tanke på forstyrrelse av dyrelivet. Når det gjelder Sentral-Spitsbergen er Van Mijenområdet med Rindersbukta, Fritjofhamna og Kaldbukta, Van Keulen, Recherchfjorden pekt på som spesielt viktige med tanke på marine pattedyr og hval. Også Tempelfjorden ble pekt på som viktig for sel og isbjørn. Ismåken er i nedgang, men grunnen er uviss. Hvithvalen er også i nedgang.

For mange bakkehekkende fugl er menneskelig aktivitet og tilstedeværelse viktig, som for ærfuglen, eksempelvis hundegården.

NP har gjort undersøkelser som viser at turistgrupper i følge med guide opptre varsomt i nærheten av hvalross, og holder god avstand. NP mener dette betyr at deres anbefalte avstand til hvalross blir tatt på alvor og fulgt.

Hvalrossen ble ikke skremt av enkeltpersoner som gikk tett på hvalrosskoloni, og dette trekkes frem som eksempel på at hvalrossen på Svalbard har tilpasset seg en tilværelse der den ikke blir jaktet på. Dette i motsetning til hvalross i Canada, der frykten for mennesker er langt større på grunn av jakt.

Havis med innefrosset breis som gir en kupert overflate der snøen pakker seg/ legger seg i fonner er kasteområde for ringsel. Slike områder er spesielt viktige jaktområder for isbjørnbinner med unger.

Det er generelt store variasjoner i hvor raskt dyr reagerer på forstyrrelser, og mange faktorer spiller inn. Vindforhold, lydbylde i omgivelsene, tilgangen på mat og behovet for mat er eksempel på forhold som vil virke inn på om dyret oppfatter situasjonen som forstyrrende eller det er tilbøyelig til å bli værende selv om det er skremt. Reinen kan være mindre sensitiv for snøskutere langs snøskutertraseer som er mye brukt, men dette kan også variere ut fra geografisk område som reinen «tilhører».

Det er gjort en del forskning på droner som er nyere enn det som fremgår av kunnskapsgrunnlaget som er utarbeidet. Hvordan dyr reagerer på droner varierer blant annet utfra punktene i avsnittet over, men varierer også ut fra art. Kort oppsummert viste isbjørn seg å være mest sensitiv, deretter sel og hvithval. Hvalrossen reagerte minst på denne forstyrrelsen.

NP peker på seismikk som langt mer forstyrrende enn det ofte blir informert om, og er i mange tilfeller skadelig og også dødelig for dyrelivet. Flere faktorer spiller inn, eksempelvis bunnforholdene (myk havbunn/ berg). Det samme gjelder båters ekkolodd, siden samme prinsipp er hvalens «styringsystem». Støy i havområdene er omfattende og økende. Raske fartøy med store motorer skaper mer forstyrrelse for livet under vann enn saktegående fartøy med mindre motorer.

Kovacs pekte på betydningen av synergieffekter: Når flere faktorer påvirker samme individ og disse faktorene sammen fører til forstyrrelse.

Kort orientering om føre var-prinsippet, § 7 i svalbardmiljøloven.

2. Regelverksarbeid for Svalbard - informasjon fra Miljødirektoratet

Klima- og miljødepartementet (KLD) har i brev av 14. februar 2020 kommet med et nytt oppdrag til Miljødirektoratet, Norsk Polarinstitutt, Riksantikvaren og Sysselmannen. Oppdraget er å utarbeide et felles høringsnotat vedrørende endringer i miljøregelverket på Svalbard. Oppdragsbrevet kan leses i sin helhet under «Oppdragsbrev» på [prosjektsiden for forvaltnings- og verneplanarbeidet](#)

Alle former for ferdselsreguleringer skal gjennomgås og vurderes, noe som innebærer bl.a. mulige endringer i [svalbardmiljøloven](#), [verneforskrifter](#), [leirforskriften](#), [motorferdselsforskriften](#) og [turistforskriften](#).

Arbeidsgruppene kan komme med innspill til dette arbeidet med frist for oversending til Sysselmannen **15. mars**.

Sysselmannen skal videre oversende disse innspillene til Miljødirektoratet. Miljødirektoratet skal lede dette arbeidet. Sysselmannen skal delta i en direktoratsgruppe der også Norsk Polarinstitutt og Riksantikvaren deltar. Arbeidet skal resultere i et forslag til regelverksendringer som Miljødirektoratet skal oversende KLD. Utdrag fra hva som skal vurderes sees i vedlegg. Detaljer kan leses i oppdragsbrevet.

Dette vil påvirke arbeidet med de øvrige forvaltnings- og verneplanprosessene som er igangsatt. I oppdragsbrevet framgår det at arbeidet med regelverksarbeidet og utvidelsen av Nordenskiöld Land nasjonalpark skal prioriteres foran arbeidet med forvaltningsplan og mulig vern av Nedre Adventdalen. Det vil ikke være hensiktsmessig å utarbeide en forvaltningsplan basert på eksisterende bestemmelser når det vil komme nye bestemmelser om kort tid. Av den grunn utsettes Sysselmannens frist for å levere et utkast til forvaltningsplan fra 31. juni 2020 til 31. mai 2021. Da vil man se hvilke endringer det legges opp til gjennom høringen av regelverksendringene. Prosessen med utvidelse av Nordenskiöld Land nasjonalpark skal gå parallelt som planlagt, men det er viktig at dette arbeidet samordnes regelverksendringene. Sysselmannen har altså frist til 1. juli med å oversende høringsutkast til Miljødirektoratet for utvidelse av Nordenskiöld Land nasjonalpark.

Arbeidsgruppene har fremdeles **frist til 1. mai** med å sende innspill til Sysselmannen på brukerinteresser og behov knyttet til utvidelsen av Nordenskiöld Land nasjonalpark og forvaltningsplan. Dersom arbeidsgruppene har mulighet til å sende innspillene tidligere setter Sysselmannen pris på dette.

Se vedlagte tidslinje for alle prosessene.

Presentasjonene blir lagt ut på Sysselmannens nettsider, under [prosjektsiden for forvaltnings- og verneplanarbeidet](#)

Vedlegg.

Fra oppdragsbrevet – temaer som skal vurderes i arbeidet:

Regulering av ferdsel og leiropphold

- Absolutt ferdselsforbud i visse områder

- Ferdselsforbud i visse områder, men med visse unntak fra forbudet, for eksempel:
 - o med unntak for visse deler av området (geografiske unntak)
 - o med unntak for visse deler av året
 - o med unntak ved snødekt mark
 - o med unntak på visse vilkår, for eksempel ved bruk av sertifisert guide o.a.
 - o med visse unntak etter særlig tillatelse fra Sysselmannen

- Andre former for ferdselsreguleringer, for eksempel:
 - o regulering av ferdsel i sjø, herunder forbud mot isbryting, hastighetsbegrensning, motorkraft og regulering av antall båter eller personer – i områder eller på lokaliteter
 - o regulering av visse typer farkoster i sjø, som miniubåter, undervannsdroner o.l.
 - o endringer i motorferdselregelverket, herunder behov for skuterleder og/eller utvidelse av skuterfrie områder
 - o regulering av andre former for ferdsel, som kiting, sykling med og uten motor, idrettsarrangement og andre større arrangement, hundespennkjøring, og lignende.
 - o forslag til bestemmelse i svalbardmiljøloven om bruk av droner
 - o vurdere bestemmelser for avstandsregulering for andre arter enn isbjørn

- Endringer i regelverket om telting og leiropphold o.l. av hensyn til naturmiljøet og kulturminner.

Regelverket om isbjørn

En innskjerping og tydeliggjøring av innholdet i svalbardmiljøloven § 30 fjerde ledd, om forstyrrelse av isbjørn, skal vurderes, for eksempel i form av en absolutt avstandsgrense med god margin, og/eller fjerning av de alternative vilkårene i bestemmelsen.

Formålet er å gi isbjørn bedre beskyttelse mot forstyrrelser og påvirkning. Et relevant hensyn er risikoen for alvorlig konfrontasjon mellom isbjørn og mennesker, dersom isbjørn tilvenner seg mennesker og ulike skremmemidler og dermed blir vanskeligere å skremme. Samtidig bør endringene gjøre bestemmelsen tydeligere enn dagens regelverk, både av hensyn til enkel formidling av innholdet og av hensyn til håndhevingen.

Tidslinje for alle prosessene

Ar	2020												2021												2022												
Måned	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Utvikelse av Nordenskiöld land plankast. 1.5: arbeidsgruppes frist til å komme med innspill.																																					
Førelingsplan Isfjordområdet																																					
Mulig vern av Nedre Adventdalen																																					
Regulærarbeid																																					
Revidering av turistforskriften																																					

* Framdrift etter dette avgjøres av departementene